СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 32. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 14-го лютого 1946. No. 32. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, February 14, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ВЕЛИКІ МІСТА ОЖИВАЮТЬ ПІСЛЯ ПАРАЛІЖУ

Страйк у перевозовім міському русі у Філядельфії покінчено заповіддю угоди і в середу 13. лютого робітники на підземних залізницях, трамваях та омнібусах стали наново до праці. Майкел Дж. Квил, міжнародній предсідник Юнії Перевозових Робітників, який з Ню Йорку керував страйком, заявив, що це є „чергова перемога" для його юнії, а „найбільша перемога у Філядельфії".

У Питсбургу перервано страйк.

Хоч посадник міста Питсбурга Дейвид Лоренс заявив, що „немислимий страйк" у підприємствах електричної сили, то всетаки робітники вийшли частинно на страйк і спаралізували на якийсь час рух у місті і на передмістях розлогого Питсбургу. Півтора міліона людей не дістало електрики у вівторок 12 лютого. Одначе ввечер того дня предсідник незалежної юнії в електрівнях Джордж Мюлер оповістив, по радіо, що страйк перерваний і що робітники вертають до праці так скоро, як це лише можливо. У заміну Мюлер зажадав від публики підтримки для домагання юнії, щоб робітники дістали підвишку на 20 відсотків. Страйк тривав 19 годин.

Посадник Ню Йорку відкликав свої розпорядки.

У Ню Йорку панував цілковитий застій у бизнесовім русі 18 годин. Театри, приватні підприємства, пиварні, клюби й загалом забавові місця були замкнені на підставі розпорядку комісара здоровля, щоби щадити топливо вчасі страйку робітників на тяглових лодках. Федеральний уряд, який при помочи моряків і маринарів пустив частинно у рух тяглові лодки, повідомив, що припаси вугілля й нафти вже частинно доповнені, отже посадник міста О'Двайер відкликав застій в бизнесових підприємствах, а тільки ще тримає замкнені школи, музеї й бібліотеки. Представники страйкуючої юнії власників тяглових лодок і публики відбувають безупинно конференції в справі покінчення страйку і привернення нормального прилюдного життя в Ню Йорку й околиці. У міжчасі виконується дальше строге пайкування топлива таким установам і підприємствам, які мусять бути вітворені.

ГУВЕР ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТИРАНІЇ.

Вчасі бенкету Краєвого Републиканського Клюбу, уладженого з нагоди Дня Линколна вготелю Валдорф Асторія в Ню Йорку, промовив бувший президент Герберт Гувер. Він візвав Републиканську партію, щоб вона підняла справу „свободи людини проти филі державности", який то напрям заливає тепер третину світу. Гувер сказав вітверто, що обі партії виминають це питання, хоч воно панує над усіми іншими. Колиб приняти фільософію свободи людини, тоді можнаб усунути багато хитрої державности з нашого уряду.

Державність („стейтизм") є тепер репрезентована комунізмом, фашизмом, соціялізмом або американською мішаниною фашизму й соціялізму. Це на думку Гувера веде до економічної тиранії. — В бенкеті брало участь яких тисяч осіб.

ОКО З МАЯМІ ПЕРЕЩЕПЛЕНО ПАЦІЄНТОВИ В НЮ ЙОРКУ.

До нюйорського „Банку очей для привертання зору" наспіла вістка телефоном з Маямі на Флориді, що там у понеділок 11 лютого у шпиталю лікар витягнув одному пацієнтови здорове око. Лікар запитався директорки „Банку очей" пані Брекенридж, чи вона потребує це око. Вона притакнула, лікар у Маямі негайно вислав витягнене око на літак лінії Істерн Ер Лайнс. Його можна було перещепити лише перед упливом 72 годин від часу витягнення, бо інакше воно завмерлоб. Око запаковано у фляшку з підповідним хемічним препаратом. Літак вилетів з Маямі в год. 3.53 сполудня і прилетів в год. 11.51 вночи на майдан у Нюарку. Звідки автом перевезено його до шпиталю в Ню Йорку і перещеплено у вівторок ранком одному пацієнтови. Лікарі ствердили, що око було в цілком здоровім стані.

СУД ПРИЗНАЄ ПРАВО УСУНУТИ РОБІТНИКА ЗА ПОВІЛЬНІСТЬ.

Окружний федеральний Апеляційний Суд у Шікаґу признав правосильним вирок суду першого ступня, що підприємець, мав право усунути трьох робітників з праці за те, що вони вмішувалися в спосіб виробу предметів і спиняли працю вчасі продукції. Коли проти цього присуду Краєва Рада Відносин Праці наказала приняти наново робітників, взасник віднісся з апеляцією до вищого суду і виграв справу.

Українські Центральні Комітети в справі захисту для українських скитальців в Европі

Як нас звідомляють, Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет з осідком у Філядельфії і Український Конгресовий Комітет Америки з осідком у Ню Йорку вислали до Організації Обєднаних Держав у Лондоні подяку за оборону скитальців перед наміреною насильною репатріяцією. Каблеграми вислано незалежно одну від одної на руки пані Елінор Рузвелт. У них складено подяку за її досінні зусилля і висловлено надію, що вона дальше буде мати на увазі долю нещасних, бездомних людей.

Український Конгресовий Комітет вислав теж письмо до департаменту стейту у Вашингтоні з перекладом статті проф. Василя Дубровського, поміщеної у „Свободі" з наголовком „Ратуйте" і з жаданням припинити погроми довершувані на українських скитальцях в американській окупаційній полосі.

Окреме письмо вислав Український Конгресовий Комітет до британської амбасади в Вашингтоні з домаганням виясненя розпорядку з 29. грудня, яким наказано українським скитальцям в англійській окупаційній смузі припинити навіть науку української мови і знищити українські книжки і бути готовими до виїзду в Совети. Впсьмі поміщено прохання відкликати цей драконський розпорядок і дати захист скитальцям.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ ПЕРОНА В ПРОПАҐАНДІ НАЦИЗМУ В АРҐЕНТИНІ.

Уряд Злучених Держав оприлюднив ноту вислану до уряду Аргентини в справі поширювання також пропаганди нацизму й фашизму полковником Хуаном Пероном, кандидатом на вибір президента при найближчех виборах. Нота обіймає 40,000 слів і містить документи, які виказують затії Перона і його однодумців, які співпрацювали вчасі війни з державами Осі. Уряд Злучених Держав остерігає світ перед поновною небеспекою нацизму, який дістав пристановище в Арґентині.

Ноту Злучених Держав вважають у Вашингтоні за прилюдну інтервенцію перед виборами, які мають відбутися 24. лютого. Панує переконання, що така осторога може причинитися до перемоги демокартичних елементів при виборах. Такий крок Злучених Держав підтримують представники інших американських держав, з якими порозумівався наш департамент стейту довший час.

Спротив Мануїльського проти допущення А. Ф. П. до О. О. Д. нарівні з Світовою Трейдюнійною Федерацією провалився

Політичний Комітет Забезпеки, створений Асамблеєю Обєднаних Держав, був далі місцем гострої дебати над справою допущення Американської Федерації Праці як дорадчого тіла до Економічної та Соціяльної Ради Обєднаних Держав в такий самий спосіб як допущено Світову Трейдюнійну Федерацію. А.Ф.П. до Федерації не належить. І то тому, що в ній є заступники совєтських трейдюнійних організацій, які, як твердить А.Ф.П., не є ніякими вільними робітничими орґанізаціями, а тільки аґентурами совєтського уряду. До Світової Трейдюнійної Федерації належить одначе друга головна американська робітнича орґанізація — Конґрес Промислових Орґанізацій (СІО). Совєтський Союз, який заступав представник України, Дмитро Мануїльський, рішуче обстоював, щоби допустити тільки Світову Трейдюнійну Федерацію. Американські делеґати стояли за те, щоб і друга американська робітнича орґанізація була заступлена. При дискусії нюзеляндський премієр Фразер закинув Мануїльському, що проводив наради, що він вживає „триків" і форсує неправильно внесок совєтського делеґата Ґромики. Фразер ґоворив: „Такі трики можуть вдатись деінде, але не тут. Таких методів не можна вживати в Обєднаних Державах". При голосованню було 25 голосів за приняття А.Ф.П. як „дорадчого тіла" до Економічної й Соціяльної Ради Обєднаних Держав. Проти було 8 голосів. Теж припято крім Світової Трейдюнійної Федерації ще й Міжнародний Кооперативний Союз.

СІМ ГОЛОСІВ НА 11 ПРОТИ ДОМАГАНЬ УКРАЇНИ В СПРАВІ ІНДОНЕЗІЇ.

Совєтські домагання в справі Індонезії, накреслені від імени України її представником Д. Мануїльським в Раді Забеспеки Обєднаних Держав, є відкинені сімома членами Ради, а всіх є 11. Та проте ця справа ще не вирішена. Мануїльський домагався формального голосовання над домаганням вислати комінію до Індонезії, де, як твердять Совєти, є війна, в якій це, що британці вживають ще й японського війська для боротьбе з індонезьким, націоналістичним, визвольним рухом, є загрозою світовому мирови. Американські кореспонденти кажуть, що Мануїльський маневрує в такий спосіб, щоби заставити Злучені Держави і Британію формально вжити свого права вета і бути таким чином в Орґанізації Обєднаних Держав першими, що покористувались тим правом.

В ІНДІЇ ЗАВОРУШЕННЯ І ЗАГРОЗА ЦИВІЛЬНОЇ ВІЙНИ.

З Калькути, Бомбаю і Ню Делі звідомляють про нові заворушення магомедан. В Калькуті було 14 вбитих і 170 ранених, між якими були і американські вояки. Магомедани заповідають горожанську війну, якщо не дістануть своєї належної держави.

СОВЄТИ ХОЧУТЬ ОПАНУВАТИ МАНДЖУРІЮ ЕКОНОМІЧНО.

Совєти, які вже дістали великі концесії в Манджурії, поставили китайському урядови в Чунгкінгу нові домагання. Хочуть дістати різні фабрики титулом „военної добичі", добутої на японцях, з якими, як кажеться, воювали два тижні, а китайці вісім років.

З ВИБОРІВ В АРҐЕНТИНІ.—Як знаємо з часописних звітів, то в Арґентині іде дуже гаряча передвиборча аґітація. Тут маємо перед собою ентузіястичних прихильників д-ра Хозе Тамборіні, кандидата на президента, що витають його на стації в Буенос Айрес. Він кандидує проти полк. Хуана Перона.

АМЕРИКА ТА БРИТАНІЯ ВЗЯЛИ В О. О. Д. В ОБОРОНУ СКИТАЛЬЦІВ І ПЕРЕМОГЛИ

Асамблея Обєднаних Держав, що радить у Лондоні, була свідком кінцевої, гострої дебати над справою азилю для скитальців в Европі. Совєти стояли на тому, щоби не дати скитальцям ніякої охорони, бо вони повинні вертати до своїх країв, а ті, що не вертають є зрадниками і квізлінґами. Іншими словами Совєти були проти цього, щоб Організація Обєднаних Держав визнала справу охорони скитальців міжнародною проблемою, вважаючи це за нутрішну проблему країв, до яких скитальці приналежні. Коли виявилось, що Совєти з тим провалються, вони змагали внести певні поправки, а саме, щоби не було „пропаґанди" в скитальчих таборах, та щоби представники тих країв, звідки скитальці походять, мали нагляд над ними, згл. над їхніми таборами. При голосованню всі совєтські пропозиції перепали 31 голосами проти 10. Тим самим визнано справу охорони скитальців міжнародною проблемою. Теж рішено, що не має бути силуваної репатріяції, та що Економічна та Соціяльна Рада Обєднаних Держав має встановити окремий комітет, який має далі розслiджувати ту проблему.

ДИСКУСІЯ МІЖ ТРОМА.

Справа скитальців дала притоку до дуже цікавої дискусії в Асамблеї Обєднаних Держав на тему свободи та толєранції. В тій дискусії передували: пані Елінор Рузвелт, делеґатка Злучених Держав, якої пропозиції перемогла, а далі А Вишинський, совєтський делеґат, та Гектор МекНіл, британський.

„ЦІННІ СЛОВА".

Такими визнав в Асамблеї Обєднаних Держав британський представник Г. МекНіл „терпимість" і „азиль". Казав, що ті слова мусіли би бути викреслені з англійського словника, якщоб Британія згодилась на ті пропозиції й поправки в справі скитальців, які предложені Совєтами. Відповідаючи на це совєтський делеґат, А. Вишинський, заявив, що забагато ваги прикладається до толєранції в минулому. Совєти, казав він, не люблять цеї толєранції, що відома в історії під назвою „Мінхен". В скитальчих таборах, казав він далі, є польські й югославські зрадники.

ЩО Є „ПРОПАҐАНДА"?

У відповіди на совєтську поправку, щоби не була дозволена в скитальчих таборах „пропаґанда", очевидно в першу чергу проти Совєтів, пані Рузвелт твердила, що вона теж проти цього, щоби вживати скитальчі табори для „політичних акцій". Але вона є за те, щоби скитальці мали право послухати чи сказати проти якоїнебудь держави, що є членом Організації Обєднаних Держав, як добре, так і зле. Вони мають право слухати і висказувати свої думки, як і самостійно рішати, а інакше на це глядіти, казала пані Рузвелт, значить казати: „Я завжди маю рацію". Далі сказала вона ще таке: „я не є певна, чи і мій уряд і моя держава матимуть завжди рацію; ми повинні так завжди поводитись, щоби мати за собою більшість, та щоби могли бути з нами і ті, що з нами не погоджуються". Совєтське становище, казала ще пані Рузвелт, веде до того, що ми мусілиб видати „фашистівському краєви" теж і еспанських републиканців.

„НЕРЕАЛЬНО ДУМАЮЧІ".

Так назвав А. Вишинський, совєтський делеґат, паню Рузвелт та підсекретара МекНіла за їхні погляди в справі толєранції, азилю, та свободи. Він казав, що „неможливо мати необмежену свободу". І то зогляду на загальне добро. Саме життя, казав він, обмежує свободу, а без такого обмеження не булоб суспільного життя, не булоб обєднання держав. Знов піддержуючи американські та британські погляди про свободу, делеґат Нової Зеляндії, премієр П. Фразер, підкреслив, що треба добре вважати, щоб народини Організації Обєднаних Держав не стали рівночасно похороном для свободи і незалежности.

ПРОТИ ПРИМУСОВОЇ БРАНКИ.

Британія внесла до Мілітарного Комітету Ради Забеспеки пропозицію, щоби знести примусову бранку в усіх державах, що є членами Організації Обєднаних Держав, як буде зорґанізована міжнародна поліційна охорона, що стоятиме до диспозиції О. О. Держав.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ САТЕЛІТІВ.

Совєтський прокуратор, Микола Д. Зарія, обвинувачував на суді в Норемберґу в нападі на Совєти такі держави: Фінляндію, Румунію і Мадярщину, згл. полевого маршала барона К. Г. Манергайма, ген. Іона Антонеску і ген. Г. Верта.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
[illegible] року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТАЛІН ЗБРОЇТЬСЯ

Сталін промовив. І то так, що є над чим думати тим, що зібрались в Лондоні на наради Асамблеї Обєднаних Держав, як і всім демократичним народам, чи їхнім урядам. Бо іншим, що згодились бути в сфері впливів Советського Союзу, чи визнають Сталіна за свого зверхника, думати не треба. Передвиборча промова Сталіна, про яку тут мова, це для тих останніх не так наука чи програма, як радше приказ, який треба приняти до відома і після нього глядіти на різні світові явища, про які він згадував, як і виконувати без дискусії те, що відповідає світоглядови і плянам комуністичного божка.

Сталін ствердив, що остання війна потвердила тільки те все, чого він, з додатком Леніна і Маркса, навчали. Комуністичний устрій найліпший, найсправедливіший і найкраща надія для всіх людей, зокрема для поневолених і гноблених, як от для кольоніяльних народів, що не можуть визволитись. Зате капіталістичний лад не тільки злий, але є тим, що спричинив дві останні світові війни. Отже не Гітлер чи Мусоліні, не націзм чи фашизм, а капіталізм спричинив ті війни. І не тільки це! Капіталізм, казав Сталін, мусить спричинити нові війни. А що Советський Союз має далі до діла з капіталістичною системою у світі, яка вдержується ще в многих державах, то тим самим, льоґічно беручи, скорше чи пізніше знайдеться знов у війні. Тому і потреба обовязково далі зброїтись, щоби бути Советам готовими „на всяку евентуальність". І то ще як зброїтись! Так, щоби зброєння було в Советах на першому місці, й [illegible] хоч і кош[illegible]том населення, що мусить далі терпіти, хоч надіялося, що по війні стане краще й легче жити. Бо не людина найважніша справа, а комунізм!

Отже тільки комунізм переміг, заявив Сталін. Навіть не уважав тепер потрібним сказати хоч якесь ласкаве слово про великанську американську допомогу, без якої, наприклад, не булоб ніколи перемоги під Сталінґрадом. Та тепер це виглядалоб на допомогу „капіталізму", то як про неї згадувати? І то ще тоді, коли вже не згадується ні словом навіть про вияви любови до батьківщини, виливані в часі війни на старий лад. Тепер є тільки любов комунізму. Перемогла тільки — комуністична партія. Переміг тільки вожд — Сталін. А всі інші йшли послушно за вождом і партією — з любови і привязання до комуністичної системи.

Тепер, як казав Сталін, булоб уже усе гаразд, якби Совети не були далі „окружені капіталістичним світом", що то все пре до війни та завжди її викликує. Тому, хоч комунізм непоборимий, як виказала ця війна, то проте — „на всякий випадок" — треба Советам узброїтись до тої міри, щоби бути найсильнішою, мілітарною потугою в світі. Такою, що булаб сильніша від усяких евентуальних, протисоветських мілітарних комбінацій, які колинебудь і денебудь моглиб зродитись.

Ось так підготовляє Сталін мир у світі. Подібно як недавно підготовляв його Гітлер.

Неоправдана обструкція

В конґресі Злучених Держав мало коли чути про обструкцію, яка була язвою колишніх європейських парляментів. Траплялося там таке, що ґрупа послів, навіть незначної меншини, вміла використати правила парляментарної поведінки на те, щоб приневолити більшість парляменту звернути увагу на їхні домагання. Нераз довгими промовами удавалося їм спинити правильну працю більшости парляментарних послів.

Подібне сталося в нашім вашингтонськім конґресі, коли адміністрація президента Трумана зголосила законопроект званий в скороченню ФЕРС (від назви Фер Емплоймент Практис Комишен). Ціллю законопроєкту (била) було створити комісію, яка малаб наглядати над тим, щоби при приниманню до праці, підприємці не робили різниці між поодинокими громадянами Америки, зокрема, щоб американські ніґри були трактовані справедливо. В імени уряду випрацював законопроєкт сенатор Чейвез з Ню Мексика і поставив його в сенаті. Як лише бил Чейвеза появився на календарі праці, негайно проти нього підняла опозицію значна меншість сенату і почала обструкцію. Вона тривала від 17. січня до 9. лютого і покінчилася виграю опозиції. Це сталося так, що на домагання провідника більшости, сенатора Барклія, переведено пробне голосування, чи можна покінчити дискусію. При голосуванню виявилося, що сенат не має потрібної більшости для замкнення дискусії над законопроєктом, отже дискусія булаб велася дальше, а через те всі інші пильні законопроєкти теперішнього уряду булиб стримані. Та неожидано сенатор Чейвез вицофав свій бил, а тимсамим обструкція покінчилася.

Для американців чужинного роду інтересне буде розглянути причини вицофання такого билу, який саме для таких американців повинен би принести великий хосен. Бо хто то більше бажавби собі рівного трактування при шуканню праці, як не такі люди, що приїхали сюди з чужини і тимсамим відчували трудноші при добуттю праці для себе. При тій нагоді вартує довідатися, хто то є причиною вицофання такого важного билу з нарад сенату.

Цю справу висвітлюють промови в сенаті з дня 1. лютого, які виголосили сенатори О'Дейніел з Тексас, Істленд з Мисисипі та Мейсон з Ілиной. Вони виразно вказували на те, що законопроєкт Чейвеза має признаки комуністичного підступу і що комунізм, лише прикривається інтересом робітників, а наділі хоче довести до опанування всього робітничого руху в Злучених Державах. Ця небеспека крие ще другу небеспеку, а це, що таке вмішування комуністів може довести до знищення усіх великих здобутків американськогор обітництва.

У виводах сен. Істленда читаємо таке: „Звісна є політика комуністів втиснутися як в урядові так і в приватні позиції, де це їм лише удасться. Зогляду на це, що параґраф з пропонованого законопроєкту не запобігає тому, щоби комуністів не приймати до роботи; то цей закон уможливлює комуністам дістатися на важні становища в американських підприємствах і там вести свою роботу для підбурювання одних проти одних і контролювати американський промисл".

До цього додав сенатор О'Дейніел: „Нема сумніву, що комуністи, які підтримують цей законопроєкт, якраз хочуть осягнути при його помочі те, про що згадував сен. Істленд. Очевидно, тут заторкненіщ е й інші справи. У билі заторкнена справа ніґрів на те, щоб збаламутити ніґрів з північних стейтів і щоб вони вірили, що й для чорних прийде якась користь з цього билу. Ніґрів вживається тут на те, щоб дістати від них поміч в цій справі. Та як будуть які користи з законопроєкту, то це буде передусім для членів комуністичної партії і для цих. хто хоче скинути наш американський уряд".

Сен. Істленд: „Законопроєкт внесений теж на те, щоб скасувати „хартію прав для ветеранів" і допомогти ґрупам меншин, таким як чужинці та комуністи котрі є ворогами нашої системи уряду, нашої суспільности і навіть християнської релігії".

Сен. О'Дейніел: „Пан сенатор з Мисисипі дуже влучно [illegible] законопроєкту. Як я вже ствердив, навіть деякі спосібні сенатори є авторами або співавторами законопроєкту. Я теж згадував, що люди, які мають закриті цілі, а зокрема комуністи, є дуже хитрі. Вони наймають дуже високо освічених людей, щоб дали їм раду і придумали способи їхньої політики. Вони знають, що як вони. дістануть високоцінених людей, ще й з чистим характером, на те, щоб вони співали їхню пісоньку, то це додає престіжу до їхнього законодавства... Я знаю ці справи з того часу. коли я був перед кількома літами вибраний ґубернатором стейту Тексас... Тут я згадав лише приклади, які вказують, як то политишени підходять до таких справ..."

Ми нарочно навели дещо точніше з тих сенаторських промов про комуністичні затії. Але не тому, що ми годимось з самою обструкцією. Навпаки, ми не годимося з нею. І хоч як гостро виступаємо проти комуністів, то з другого боку не можемо бути за те, щоб реакціонери закривали комуністичною небеспекою своє назадництво і не давали конґресови вирішувати в ліберальний спосіб наболілі питання, до яких належить і те, що є в законопроєкті Чейвеза, згл. в пропозиціях уряду.

Василь Рудко.

ШЛЯХИ ШИРОКІЇ

Відношення до чужини.

І це елементарна річ: якщо для якогось народу існує його „рідне", то тим самим мусить існувати і його „чужина". І ми не є винятком від цього закону. До нашого „рідного" із його безконечно глибоким і ніколи не вичерпаним змістом належить із конечности теж незглиблена своїми вимірами „чужина". Вона діє вічно на нас і ми діємо вічно на неї хочби навіть своїм голим існуванням. І в цій вічній зустрічі, у невпинному процесі конфронтації в її найбільш різнородних відмінах розгортається життя народу.

Цю справу розуміють у нас аж надто однобічно. Історики літератури уживають дуже однобічного й дуже зужитого поняття „впливи". Нераз можна почути, як наше культурне чи громадське життя формувалося й росло під такими чи іншими чужими „впливами". Тоді засуґеровується поволі скривлений образ, наче „впливи" йшли тільки до нас, а ми для нашого чужого отчення нічого не значили.

А тимчасом самими впливами, себто духовим добром, що перекидається поза свій кожночасний терен засягу, справа далеко не вичерпана. Взаємини між народами укладаються повсякчасно з їх конфронтацій й найрізнородніших формах. Війна й політика — тільки одна з цих форм. І ця конфронтація не є однобічним відношенням. **Наймогутніші народи завдячують дуже багато доброго і злого якраз чужому оточенню.** Це треба підкреслити хочби тому, що в різних часах зявляються тенденції й моди нехтувати вартості інших народів або їх зовсім заперечувати. Ця тенденція, яка має звичайно фатальні наслідки, не **може** усунути основний факт, що для кожного народу має широкий чужинний світ велику реальну потугу, яка заважує на його долі.

Про це не вільно нам забувати. Не так „під впливами", як скоріш у конфронтації з чужим, і в великій мірі навіть чужо-ворожим, вибухало найсильніше наше життя. **Якби була слушна популярна думка, що чужина конечно відчужує, то ми мусіліб зарахувати Шевченка, що відносно не багато прожив в Україні, до „відчужених".** Таке, одначе, нікому не прийде до голови. Ще більше: тільки від людини, що майже ціле життя стояла в конфронтації із здебільша ворожою чужиною, могли походити слова, що на світі „немає другого Дніпра". Тільки від нього вийшли ті безсмертні сліпучі образи України що так несподівано й так щасливо гармонізують із словами: „і чужому научайтесь".

І тут приходимо до першого висновку: Наша традиційна нехіть до чужини, хоч як добре зрозуміла на тлі нашої історичної долі, є, в своїй основі, поставою кривдженого й ошуканого меншого брата. Вона по своїй істоті — втеча в рідний, безпечніший закуток, що має нас заховати від гомону й твердих вимог простого світу. Вона не відповідає потребам нашого народу на довшу мету і тому мусить бути переможена. Нова постава, за яку треба боротися, мусить виходити від основного факту: **немає сильного рідного без належного відношення до чужини.** (А це належне відношення напевно не лежить на лінії нехтування чи заперечування вартостей інших народів. Від такого неґативізму не виростуть і не зміцніють вартості власного ґрунту). Конфронтація рідного й чужого, як двобічне відношення, є одним із елементарних вимірів нашого життя. У цій конфронтації — зударі в чоло — пізнаємо щойно — відкриваємо себе. У ній щойно випростовуємося й робимося здібні бути партнером великої історичної дії.

У вузькості загумінка, навіть, якщо назвемо його рідним, не розширяються наші груди від великого вітру, не випростовуються крила. **[illegible]на наша недоля намагалася з нас зробити загумінок, глуху провінцію без широкого зору на чужий світ,** в найкращому випадку якийсь малоросійський Прованс з його побутовою, т. зв. народною культурою. **Знову-ж кожне наше творче зрушення спрямовувалося від перших своїх днів широким річищем на чужинний світ.** Від цього не затрачувалася вага нашого рідного. Навпаки: воно діставало свій етос, діставало вістря, що здібне в процесі світової історії кидати чи підготовляти власні рішення. У цьому глибокому пізнанні справи великі сподвижники нашого духа усією силою намагалися завжди проломлювати вікна із рідного загумінка у широкий світ. Згадаймо Панька Куліша, що дав нашій літературі Шекспіра, і його траґічні поривання. Не забуваймо про Франків змаг цілого життя вивести нашу духовість на широкі світові води. І врешті Миколу Хвильового, що героїчно боровся за вікна в широкий світ, за широкий вітер, — проти московської казьонщини.

Проломлювати вікна в широкий світ великого життя — це одно з перших завдань сучасного молодого покоління.

III.

Рахуватись з чужинним світом.

Не легко усунути традиційну нехіть до чужини. Вона наросла на ґрунті нашої історичної долі. Широкі маси народу бачили в чужині ворожу чужину. Придивімся лише до нашої народної творчости, розгляньмо наші історичні пісні, а побачимо, що слова козацької молитві Шевченквої „Гамалії": „Не дай пропасти на чужині" — моглиб бути провідним мотивом відношення нашого широкого загалу до чужини — очевидно, в історичній перспективі.

Та ці думки не звертаються до широкого загалу, а до того прошарку суспільности, що мусить уже завтра ставати на передові становища суспільного життя. Тут мало говорити про потребу проломлювати вікна на широкі простори чужинного світу. Тут треба сягнути трохи далі і сказати ясно: неможливо проломлювати обрії на широкі світові простори, якщо не переборемо тієї нехіті, якщо не прийде інша постава, інший етос. В основу його мусить лягти афірмація чужинного світу в повному значенні слова.

Останнє речення має всі познаки єресі. Не один може подумати, що тут іде про безкритичне звеличування чужого при одночасному обнижуванні чи нівеченні тих вартостей, що їх дає рідий ґрунт.

Та не на цій лінії лежать наші розважання. Не йде нам про ствердження чи заперечення якихось конкретних елементів чужинного світу. Це справа дальшого порядку. Отож для нашого питання зовсім не важне, чи ми якісь ідеї великої французької революції будемо визнавати чи відкидати. Так само тут ще не важне, як ми поставимося, напр., до деяких ідей італійського фашизму. Навпаки, має і матиме для нашого питання вагу, чи ми визнаватимемо факт їх діяння у певній країні, чи злегковажимо їх взагалі, кажучи, що нас це не обходить і кінець. **Наші розважання йдуть і проти тієї нехіті кривдженого брата до щасливіших народів,** і проти бездушного наслідування чужих та **причепурювання себе** в чуже піря. У відомого польського поета знаходимо слова: Польще, ти напуго народів. Ніхто з українців не хотів би для свого народу заслужити на такий комплімент. Але й того мало. Афірмація чужини в ужитому значенні слова означає зворот сміливим зором до неї, у противенстві до соромливого заховування себе у рідному куті між своїми. Афірмація означає органічну поставу на похід нашої думки в чужинний світ, поставу на його пізнання, зглиблення, стягнення його у сферу неякихнебудь, а таки просто наших життєвих інтересів.

Тут мало сказати: ми мусимо рахуватися з чужинним світом,б о він існує та його маґічним словом чародія скасувати не можемо. Мало сказати. що конечність змушує до цього. Із самої конечности, із самої недолі, без спонтанного зриву, не створиться нішо велике. Конечність ще не зродила ніякого великого полководця, не з недолі і конечности [illegible]орив Беттовен. Із самих го[illegible]их наших потреб не збудуємо нашого відношення до чужини. Тут мусить запанувати інша постава — особливо серед студіюючої молоді: нею є радісне сприйняття того факту, що існує незмірний чужин-

МИХ. ТЛО

АВТОМ НА ВИБОРИ

(ШКІЦ)

3)

Ось вона дістала вже й ці почесні папірці, що давали право їй вважатися повноцінною громадянкою СССР. Але що робити з ними, тим папірцем і ковертою, не знала. Але ввічливий, як на весіллі кавалір, і попередливий голова виборкому підвівши Карнаухову до кабінки для таємного голосування, зробленої з червоного коленкору, чемно пояснив бабусі.

— Прошу, прошу, бабушка!... Зайдіть до кабінки сядьте на стільці, перевірте список з виставленим депутатом. Якщо ви погоджуєтесь, щоб його обрати то Верховної Ради СССР, тоді покладіть до коверти, залініть її і киньте до виборчої урни... Та й усе! — усміхнувся він задоволено.

Поки відбувала Карнаухова процедуру голосування, на вулиці час від часу грала музика. А проти виборчої дільниці улаштовували театральний підмосток. На цьому підвищенні поставили стіл і пару стільців. Публика в чеканні, до чого це все готують, тісним колом оточила поміст.

Коли Карнаухова проголосувала, голова виборкому, як то й личить джентельменови, ввічливо й горяче подякував бабусі, потис її старечу руку й запросив її вийти до публики розповісти, як то важко колись жилося під царським режімом.

Ледь появилась на ґанку бабуся Карнаухова, затріщали шалені оплески, оркестра знову ревнула марш:

„Ми ідьом на смену старим
Утомившимся борцам,
Міровим зажечь пожаром —
Пролетарскіе серця"...

Посадили старенькую на стілець, що був на помості. Бабуся дивувалась, що така шана несподівано випала її сьогодні на долю. Обговтавшись від першого перестраху, посміліншала. Тепер вона кидала веселими поглядами на боки. Бож це її тішило. Вонаж від самого першого весілля не бачила такої кількости людей навколо себе. Та й тоді було навіть менше. А тепер же вся вулиця захрясла людом.

— Товариші! — гукнув голова виборкому до публики, піднісши догори руку, і все затихло. — Ми сьогодні щасливі тим, що живучи в найдемократичнішій країні — батьківщині світового пролетаріяту — в СССР, можемо цілком вільно обирати до наших верховних керівників органів того, кого ми хочемо...

Лунає грім оплесків.

— Не те було колись. До великої жовтневої, пролетарської революції в нас панувала буржуазія й капіталісти. Робочий люд під пятою цих огидних потвор, що пили нашу робітничу, пролетарську кров, стогнав унадмірному труді. Ми це все добре знаємо з історії нашої комуністичної партії, з історії нашого робітничого революційного руху, хоча й не бачили власними очима. Але перед нами, товариші, — і голова показв на бабусю Карнаухову, — жива людина, що має девятьдесять пять років. Вона на своїй власній трудовій шкурі зазнала тих жахливих страхіть, того ганебного царського, буржуазно - капіталістичного режіму. Товариш Карнаухова розкаже нам усі ті жахливі умови життя, яке оточувало й її, й увесь робочий люд в нестерпній тюрмі народів — царській Росії...

Голова замовк, даючи цим знати, що він закінчив. А публика громом оплесків схвалюючи виступ голови, запрошувала одноразово Карнаухову Тетяну до виступу зі спеминами про давнє страдницьке життя. Коли все ущухло, голова звернувся до бабусі Карнаухової.

— Ну, бабушка... товариш Карнаухова, просимо розповісти нам про старий режім!...

— Ой то був прижим, людоньки мої!... — промовила вона весело оглянувши публику, а навколо засміялися з „прижиму". — Не дай Бог, такий був прижим!... То таке було важке життя, що ви собі. людоньки й уявити не зможете...

Публика дотеплива з прижиму, реготалася, аж за боки хапаючись, дехто гукав.

— Так, як, бабушка прижимили, аж сироватка текла?!... Але пореготавши, зацікавившись напружували слух, щоб не пропустити жадного слова. Запала така тиша, що здавалось жук пролетів би, то можнаб було почути. Голова з радости блищав, як новий, срібний гривенник.

— Бувало вийдеш на базар, — продовжувала бабуся, — а там, ані тобі пройти. ані тобі прошипитись!... І повірите, людоньки: той собі тягне за полу, а той собі... Та й кричить: купіть, хазяйко, у мене!... В мене, каже, дешево... Інший горлає тягнучи за полу до себе: купіть у мене. Провіянт, каже. гарний, дешево продам, дам у борг!... Словом — пройти кроку не можна було. А продухту того: сало. масло, сметана. бита птиця, цілі туші кабанячі, волові, баранячі... Боже твоя воля!... А краму — ну загачений базар та й...

(Докінчення буде).

AMERICAN RED CROSS

А. Ч. Х. ПОМАГАЄ ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЕВРОПІ.

Американський Червоний Хрест подає свою поміч людям, що живуть в різних зруйнованих війною країнах, серед них і тим, що в Австрії, Чехословаччині та Італії.

Поверх 9,000 недоживлених дітей, яким загрожують сухоти і які знаходяться у віденських шпиталях та інституціях, дістають тепер спеціяльні харчі, товщі та молоко, як додаток до їх щоденного споживання. Це є частина наміченого пляну допомоги цивільному населенню Австрії Американським Червоним Хрестом. Плян той переводиться під доглядом персоналу Американського Червоного Хреста. Харчові продукти для тої акції постачає американська армія.

На вимогу американського військового уряду та під його доглядом десять представників Американського Червоного Хреста помагають військовим урядникам в праці охорони здоровля в американських окупаційних зонах. До їх праці належить організовання служби охорони здоровля і соціяльного добробуту та розпреділення допомоги з запасів армії та Американського Червоного Хреста. Допомога дається постійним мешканцям Австрії, так і скитальцям, що там опинились.

Досі роздано в Австрії через А. Ч. Х. біля 350,000 предметів одягу, виробленого у продукційних відділах А. Ч. Х. та поверх 18 тон медичних засобів, вартістю понад $750,000. Цивільний персонал А. Ч. Х. доглядає над щомісячним розпреділенням поміж скитальцями яких 200,000 харчових пакунків, що колись були призначені для воєнно-полонених.

Оголошено плян негайної допомоги різними річами для Чехословаччини на суму поверх $2,000,000. Серед тих річей є: молоко, одяг, виготовлений у відділах А. Ч. Х., взуття для дітей, шпитальний одяг, бандажі.

Більше як 100,000 недоживлених, з нахилом до сухіт, шкільних дітей у віці від 6 до 14 літ, діставатимуть як додаток до своєї страви, пів пайнта молока денно впродовж трьох місяців. Обраховують, що на це буде треба яких 500,000 фунтів сушеного молока, вартістю поверх $200,000. Також буде приділено понад 7 міліонів вітамінових таблеток.

Яких 500,00 предметів дитячого одягу, на суму біля $1,250,000, буде розпреділено через Чехословацький Червоний Хрест під доглядом представників відділу допомоги цивільним при А. Ч. Х.

Серед інших предметів є 25,000 пар дитячих черевиків, 50,000 предметів для немовлят, 50,000 предметів шпитального одягу, 20,000,000 хирургічних бандажів, що дається до розпорядження Чехословацького Червоного Хреста.

Цю програму затверджено після недавнього дослідження потреб та засобів країни, переведеного Мелвином А. Гласером — помічником директора цивільної допомоги — на вимогу Чехословацького Червоного Хреста. Плян допомоги підтримав Лоренц А. Стейнгардт, американський амбасадор в Чехословаччині, а також президент Едвард Бенеш та представники УНРРА в Чехословаччині.

Розпреділення запасів на суму поверх $1,300,000 переводиться тепер в Італії, як частина допомоги на суму $33,500,000, яку А. Ч. Х. плянує уділити цеї зими війною зруйнованим країнам.

Яких 510,000 предметів одягу, вартістю поверх $1,200,000, складають головну частину наміченого пляну. До того має бути розпреділено вісім міліонів вітамінових таблеток, поверх 100,000 предметів шпитального одягу, 10,000,000 бандажів, 50 тон мила до прання і 25 тон туалетного, більше як на $33,000 автомобілевого заряджения, панчіх і т. п.

Від жовтня 1943 року більше як 3,800,000 предметів одягу, вартости 8 міліонів долярів, розпреділено в Італії.

А. Ч. Х. провадить допомогову працю цеї зими також у Франції, Бельгії, Голяндії, Люксембурґу, Норвегії, Фінляндії, СССР, Альбанії, Греції, Югославії, Польщі та в Хіні.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

15. лютого 1906.

З ОПОВІСТОК „СВОБОДИ".

„Громадська Думка", щоденна політична економічна й літературна ґазета, почала виходити в Києві з днем 1. січня 1906 р. У „Громадській Думці" згодилися працювати між іншими такі сили: проф. В. Антонович, Вол. Винниченко, В. Гнатюк, Б. Грінченко, М. Загірня, проф. М. Грушевський, проф. Ол. Грушевський, Дніпрова Чайка, В. Доманицький, В. Дорошенко, С. Єфремов, П. Житецький, А. Кримський, проф. М. Левицький, В. Леонтович, Ів. Липа, С. Липковський, М. Лисенко, М. Лозинський, Ол. Лотоцький, О. Маковей, Ф. Матушевський, проф. С. Русова, О. Русов, В. Перетц, В. Самійленко, М. Славінський, О. Сластьон, М. Туган-Барановський, Ів. Франко, Е. Чикаленко, І. Шраг, Б. Ярошевський. „Громадська Думка" виходить кожного дня крім понеділків та після свят. Ціна закордоном на рік 9 карбованців. Адреса редакції: Київ, Михайлівська вул., ч. 10. Редактор-видавець: В. Леотович.

„Нова Громада", літературно-науковий вістник, пічне виходити в Києві з січня 1906 р. по 10 аркушів друку. Ціна за кордон 8.50 карбованців. Адреса редакції: Михайлівська вул., ч. 10.

Товариші українці! З 1. січня 1906 почав виходити у Петербурзі політично-літературно-науковий місячник „Вільна Україна". Передплата на рік 5 карбованців. Передплату посилати на адресу: А. Я. Шабленко, Невський 139, Петербург, Росія.

Тані шифкарти! Лише 17.50 долярів з Ню Йорку до Освенціма. Продає Петро Шевчик у Найеґара Волс. Н. Й.

УКРАЇНСЬКА ДЕПУТАЦІЯ В АВСТРІЙСЬКОГО ЦІСАРЯ.

У Відні явилася на авдієнції в цісаря Франц Йосифа українська депутація, в якої склад входили: усі три владики, пос. Романчук і пос. Король. До цісаря промовляв митр. Шептицький. Депутація домагалася переведення справедливої виборчої реформи для українців. Цісар запевнив, що українці будуть при виборчій реформі належно трактовані.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Коляда на поміч жертвам війни.

Знагоди Різдва Христового членки відділу 5. Союзу Українок Америки заколядували $383.50. До місцевого комітету передано $333'50, а на сироти до Філядельфії вислано $50.

Жертвували слідуючі:

А. Прибила $10; по $5: Ю. Прибила, Тов. ім. Івана Франка, від. 146 У. Н. Союзу, Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94 У. Н. Союзу, П. Макогон, А. Бабак, А. Старик, О. Хоміцький, Ф. Ґальоньскі, С. Ґулявскі, Й. Тиркус, С. Ґеник, П. Войтович, Д. Сеник, Н. Коновальський, П. Стельмах, В. Українець, С. Варениця, А. Патра, С. Гоѓра, М. Біленький, А. Білоус, З. Наконечна; А. Мусійчук, Н. Будзал, С. Запорожин, Ю. Вітенко, М. Кузик, С. Жук; А. Бурак $4, а по $3: А. Селда, С. Хомяк, Д. Білик, Т. Починок, П. Брик, А. Статкевич, П. Слімкевич, М. Сосновський, К. Тратурик, М. Кучма, П. Стасів, П. Ірпак, Т. Горбусь; по $2: Т. Солодка, І. Хомяк, П. Галишин, П. Білоус, Т. Х[illegible] Д. Липцан, Д. Гой, І. Сяутка, М. Ільницька, Є. Лисак, А. Деркач, І. Мацерзак, М. Мацерзак, М. Сенчук, Н. Ґеник, П. Старжинський, Г. Бугай, П. Свинг, І. Дубик, П. Романчук, С. Дубик, В. Бугай, М. Попик, П. Кумка, П. Будзак, Г. Скікун, Т. Сіділо, М. Ратушний, І. Палівода, А. Чупа, А. Пунда, П. Клепак, І. Андрушко, М. Ковальчук, П. Пукі, В. Шанайда, В. Столяр, М. Тиркус, І. Шопяк, Н. Палівода, О. Блажовський, В. Кузич, А. Когут, П. Нагірняк, І. Мазно, А. Касій, М. Касій, В. Качор, Е. Мерещак, В. Оґроднік, А. Пелех, С. Барладин, С. Онищук, А. Козановська, М. Сірко, І. Хомяк, П. Мікула, А. Франкович, П. Дмитришин, Т. Морозович, Й. Морозовський; по $1.50: Н. Михальчук, П. Куницький; по $1: І. Неґріч, О. Блажовська, Т. Хапко, М. Федак, П. Буравський, П. Кухта, П. Детзер, С. Бутай, П. Скач, Ф. Войтович, П. Росе, В. Трещ, І. Білявський, С. Андрушко, В. Водзянський, О. Нога, Й. Залевський, Ю. Федоришин, М. Ґнит, А. Барбіш, І. Никорук, В. Кардаш, С. Воркун, В. Матієв, Д. Дорош, В. Волошанський, П. Швайко, А. Джорджович, П. Андрушків, Н. Гищук, С. Мисик, О. Осадчук, О. Блажовська, І. Гищук, П. Батузенкий, П. Качмарик, Г. Полянський, М. Ґураль, Н. Левкович, А. Набожняк, М. Янковський, М. Козак, Д. Мудрий, С. Стравняк, А. Зенюк, С. Шумяк, А. Вилк, Н. Онисько, П. Мілц, О. Чапак, П. Федак, Л. Твердун, З. Білик, А. Сенишин, Д. Бадаламето, П. Романів, А. Войнович, І. Мудрак, А. Пендик, З. Голуб, К. Бойко, А. Руда. Решта по 50 ц.

Усім жертводавцям щира подяка.

Агафія Хомяк.

—о—

ТОНТОН, МАСС.

З Йорданських свят для скитальців.

В неділю 20. січня було Йорданське Богослуження та посвячення води. По богослуженню запросили гостей та членів У. Н. С. на церковну галю на спільний обід, приготований Анною Троніцькою і донькою. Як тільки гості посідали за стіл, о. Д. Кульматицький з Фол Рівер відмовив молитву з присутніми. По обіді член нашого відділу Константин Оліяр попросив о. Кульматицького, щоб сказав кілька слів до присутних про наших скитальців, котрі мусіли опустити свої оселі, та йти гень далеко, на чужину. Після промови пішла збірка, яка принесла $101.50.

Слідуючі особи зложили жертву:

М. Заверуха $25. Кость Оліяр $15; В. Тиркало $10; М. І. Шаран $6; дальше по $5: В. Проніцький, Н. Семигин, Х. Салата, М. Попович, К. Сідзінський, М. Сорочинський; Г. Зеліско дав $3, потім А. Йомаш і пані А. Оліяр по $2, а по $1: о. Д. Кульматицький, І. Сусол, Н. Йосиф, А. Романович, І. Китик, С. Шура, панна М. Оліяр і М. Силляр.

Всім жертводавцям складаємо серденчу подяку. — Гроші зістали вислані до З. У. А. Комітету.

За уряд тов. ім. Т. Шевченка, від. 122 У. Н. Союзу:

Волод. Проніцький, предс.; Харатон Салата, касієр; Кароль Сідзінський, секр.

ПОШУКУЄМО 278 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свобода" на допомогу українським жертвам війни зложили:

222) Осип і Анастазія Кочан, Джолієт, Илл. .... $ 100.00
Попередно проголошено 22,191.85
Разом $22,291.85

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

...ний світ, повний чудес і примани — особливо для молодої людини. І цей широкий світ із його зрушеннями, катаклізмами, вершинними творами, — природний терен духової експансії молодого українця. Точно такий самий природний терен духової експансії, як наші рідні „глибини сердечні", як назвав нашу духовість один поет. І тільки з того спонтанного і бравурного наставлення на такі походи прийде, як золотий кивот нашого світогляду, не тільки куди кращий зір для рідного і куди більша певність, з якою вирішуватимемо наші „рідні" справи; тут невідмінно оживе в українців те, що було, напр., за часів Хмеля: самозрозуміле **почуття нашого права забирати голос і в справах чужих, не тільки рідних.** І то не тільки в науково-теоретичній площині.

Право забирати голос і в чужих справах? Може для уважного читача цей вислід наших міркувань буде трохи несподіваний. Досі у нас багато звичайніше було відворотне явище: що інші забирали голос в наших справах. Для українців ще не так давно був зовсім не застрашливий факт, що якась Академія Наук забирала голос у справі існування окремішности нашої мови.

Такі речі ми сьогодні інакше приймаємо, як приймали їх колись. Не стоїмо на місці. Та нема сумніву: лише те покоління, якого передові постаті визнаватимуть за собою право говорити і в справах чужих, матиме дійсну силу заважити у світі.

Бути на рідній землі, її принести все від нас —, це одна річ. Та молодий українець, що сило юречей готується до передових завдань у своїй суспільності, мусить мати і на чужині упевнену гідність і гідну впевненість. Тільки при такій суверенній, не скиглячій поставі зуміємо вчитися, бачити вартості широкого світу і з місця розпізнавати те, що в чужому вічне, велике, а що — мода чи заблукання. Тоді не будемо бездушно впадати в сліди чужинних мод, як це нам, на жаль, трапляється.

Може хтось казати: далекі ідеали! Може й не дуже так. Та як би не було: не одиничним, а спільним трудом можна буде вийти на ці „шляхи широкі", на які ми мусимо йти, якщо повним життям жити бажаємо. Тут можуть послужити, як мотто, слова одного поета Східної України:

„Ми стаємо плечима до плечей,
І світ відчинемо, як двері!"

(Кінець).

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Микола Горин з Гемтремк, Міш., $15 як постійні місячні вкладки; Микола Кузик з Гемтремк, Міш., $2; Тов. Несення Помочі Українським Справам з Гемтремк, Міш., $10 як постійний місячний даток.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ЧОГО ВЧИТИСЯ?

Ми, американські українці, понесли в новітних часах чимало труду і жертв, щоб втримати на американській землі українське імя на найвищому культурному щаблі. Ось тому ми є частиною американської історії, а теж й історії України. Та з тих усіх наших діл осталиб тільки могили по полю, якби хто тих діл не описав і не передав нашим нащадкам, тобто молодому поколінню в Америці, щоб знало, чим їхні батьки жили, якими ідеалами і мріями, і що осягнули.

Наш Український Народний Союз, святкуючи Пятьдесятьлітний Ювилей свого існування в 1944 році, видав нову книжку, якою є Ювилейний Альманах У. Н. Союзу. Вона призначена на те, як і попередна Пропамятна Книга, щоб зі старим поколінням разом не пішла в могилу, память про наші мрії й ідеали та про наше серце й наш труд для того народу, з якого ми вийшли. Кожний з нас найде в тих книжках щось таке, що його зацікавить, що йому припаде до душі й серця.

[illegible] від часу [illegible] „Свободі" про ці книжки, що лежуть днесь на полицях, порохом припалі. Чиж це не сором для нас, кількадесять тисяч членів У. Н. Союзу, щоб і ще до сьогодні не розкупили кілька сот книжок, так уміло виданих, про наші здобутки на сільній землі Вашингтона? Наші діти, це діти іміґрантів, котрі повинні знати, що їхні батьки створили на іміґрації, звідки їхні батьки походять й „чиї вони діти".

А все те є описане в Ювилейнім Альманаху й Пропамятній Книзі! Ці книжки повинні знаходитись в хаті, кожного просвіченого члена У. Н. Союзу. Прислівя каже: „Зброя просвіти пробиває все". Іван Франко: „Книги — морська глибина, хто в них пірне аж до дна, той, хоч і труду мав досить, дивнії перли виносить!". Тому то книжка зазнала немало переслідувань від усіх тих назадників, що боялися вільної думки й хотіли держати нарід у темряві. Пригадаймо собі, як українське друковане слово терпіло і тепер терпить на наших рідних землях тяжкі переслідування від окупантів. Все те, від чого віє українським духом, вони немилосердно нищать, забороняють конфіскують. Натомістць підсувають свій хлам, щоб наш нарід баламутити, держати його як найдовше в темноті. Знають вони, що свідомий нарід не дасть собі в кашу наплювати. Він обєднає свої сили і стрясе зо своїх плечей всяких гнобителів.

Так воно і буде. Чим більше будемо читати, книжки і ґазети, тим скорше будемо приближуватись до дня нашого визволення.

Михайло Шмігельський,
член 334 від. У. Н. Союзу.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ПРОСВІЧУЙМО „НЕЗРЯЧИХ"!

На у Канаді й Злучених Державах є щонайменше один мілїон душ, подібне, число, як число українських скитальців в Европі. Візьмімо з цього міліона половину і зарахуймо до непевних, чи там до неактивних патріотів, а візьмімо другу половину як певну, свідому й щиру. Тепер з цеї кількости, значить із 500,000 створімо 100,000 родин українського роду, беручи за підставу, що в кожній родині є по пятеро душ.

Колиб так 100,000 родин склали по $10, то це далоб $1,000,000, а по $25 далоб $2,500,000. А колиб так діставти від кожного родини $100, то разом булоб жертв на $10,000,000. Візьмімо, що не кожна родина може дати таку жертву, то зате інші родини можуть дати більше і заступити тих, що не мають.

Як би так сталося, то як би то ми пошанували самих себе, а до того ще й чужі нас пошанувалиб, а й вороги малиб до нас повагу.

Тепер подивімся до нашого зеркала: У Канаді ми зложили на поміч скитальцям $50,000, [illegible] то значить троха більше, як $100,000, отже виходить по одному долярови від родини.

Не можна заперечити, що ті люди, що давали, робили це по щирости і властиво вони заступають збірну громаду українського роду. Але, як хто схоче судити цілу громаду з тих $100,000, то вийде бідне свідоцтво для нашого патріотизму й нашої свідомости. Показується, що ті, які дали по 10 чи 100 долярів, або навіть і по $1,000, то вони не лише жертвують свої гроші, але ще й мусять брати на себе нагану від світу не за себе, а за тих, що не дотримали свого кроку.

Який з того висновок? — Такий, що ці свідомі громадяни, які дають жертви, мусять ще доповнити працю в іншім напрямі, а це в тім, щоби освідомлювати і „незрячих братів". Треба їм пригадувати слова наших фільософів-поетів про відповідальність одиниць за долю цілого народу і спонукати таких відсталих людей до громадської праці й жертвенности.

В. І. Ч.,
Торонто, Канада.

ЯК У БЕРЛІНІ?—Ця картина, знята в колись пишнім Берліні, представляє дві жінки, що пробують розколоти пеньок, щоби мати чим запалити в печі.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

У відповіди тим, що їм завертають листи. — На те, як пошта комусь зверне назад лист, висланий до скитальця в Европі, нічого не порадимо. Бо так є, що щоби писати до скитальців на німецькій території під американською, британською, чи французькою окупацією, то треба одержати від тих скитальців картку, видану організацією УНРРА, на якій видруковано, що особа, що таку картку одержала, має право висилати листи і пакунки. Як таку картку предложиться поштовому урядови, то тоді висланий лист чи пакунок повинен дійти до скитальців. Та і тут певности нема. Коли хтось дістав від скитальця повідомлення через Червоний Хрест, то треба відповідати через ту саму орґанізацію кількома словами, як це є приписане.

Нюарк, Н. Дж. — В списі жертводавців, які були проголошені в „Свободі" з дня 10. січня пропущено слідуючих: Т. Шатинський $10; А. Сайкевич $10, А. Біленька $5, Н. Брунька $5, Г. Лисик $5 і В. Максимів $5.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 17. лютого, зараз по Сл. Божій в сали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Сестр. св. Марії, від. 112, відбудуться 17. лютого зараз по 2-гій Сл. Божій, в церковній гали св. Петра й Павла на Калдж Еве. Просимо всіх членіць прийти і заплатити свої місячні вкладки. — Розалія Якутик, фін. секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. [illegible] повідомляє, що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 2. ввечір, в гали У. Г. Клюбу, 13 Вашинґтон ул. На порядку нарад: поновний вибір уряду і інші важні справи. — В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 117, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в гали парохіяльній, [illegible] Фронт ул., в год. 2. пополудни. Просимо членів прийти на означений час і вирівнати свої вкладки. Довгуючі члени, коли не заплатять, на час, будуть суспендовані. — За уряд: В. Ракочий, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

[illegible], Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 16. лютого, в годині 7:30 ввечір, в домі 122 Ліберти вул. Просимо членів прийти на час. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; П. Ярема, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в годині 2. пополудні, в. галі церковній. Просимо всіх членів прийти на час. — І. Савчак, предс.; А. Скоципець, кас.; І. Маркович, секр.

СТЕМФОДР, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 17. лютого, в годині 3. пополудні, в церковній гали на Ґрінвіч Еве. Просимо всіх членів і членіць, місцевих і позамісцевих, прийти точна на час, бо є важні справи до полагодження. Також треба обговорити конвенційні проекти. — В. Карий, предс.; В. Блощук, кас.; І. Михайлишин, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 305, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо будуть дуже важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. Хто не прийде і вирівнає своїх залеглостей буде суспендований, бо відділова каса не всилі засилати за довгуючих членів. — М. Гентош, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в год. 6. ввечір, в У. Н. Домі, 183 Фліт ул. Обовязком кожного довгуючого члена є прийти і вирівнати свої вкладки. — І. Грабар, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів і членіць, що місячні збори відбудуться в пятницю, 15. лютого, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо членів прийти на час. — П. Ляхоцький, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться 17. лютого, в церковній гали 127 Парк ул., зараз по Сл. Божій. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори, бо є дуже важні справи до полагодження. — П. Воляник, предс.; В. Колесняк, кас.; М. Сампара, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. лютого, в гали церковній на Мейпл Еве., зараз по Сл. Божій. На зборах обовязково повинні явитися всі члени тому, що на річних зборах не можливо було вирішити важніших справ задля малого числа членів. Не приявні на цих зборах члени заплатять кару згідно зо статутом. — За уряд: В. Романів, предс.; А. Дида, кас.; П. Сціленний, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ЯРОСЛАВ БУЩАК син Дмитра і Юлії з Борецьких із Старого Самбора, пошукує вуйка Льва Борецького. Хто знав би про нього, або він сам, хай зголоситься по лист до:
STEPHEN BODNARCHUK
1368 — 3 Ave., New York 21, N. Y.
Tel RH. 4-0190.

Пошукую **Петра Жука,** жену **Параскеву** і сина **Івана Жука,** котрі перебувають роками в БоФало, походять зо села Горайці, п. Чесанів Західна Україна. Рівнож **Василя** і жену **Катерина Левицького,** походить зо села Любинець новий, п. Чесанів, Західна Україна, мавби перебувати в м. Дітройт. Прошу зголоситись на адресу: **J. Kordupel, 412 — 4th St., North Kenora, Ont., Canada.** 30-

1. **Салдан Степан і Гаджера Осип** із села Лівчиць, почта Гніздичів-Кохавина, повіт Жидачів, Галичина, котрі перебувають тепер у Німеччині, пошукують вуйка **ЛЕСЮК МИКОЛУ,** котрий з дочкою Евою перебуває в Ню Йорку, Н. Й., і вуйка **ЛЕСЮК ЙОСИФА,** котрий живе в Шікаго, Ілл.

2. **Сенчій Василь і Салдан Степан** із села Лівчиць, повіт Жидачів, Галичина, пошукують брата **СЕНЧІЙ ЕВСТАХІЯ,** сина Івана, який перебуває в Ню Йорку, Н. Й.

Хто про них знає, або вони самі, нехай зголоситься листовно до:
Rev. MARIAN KUCHER
303 Jane St., Carnegie, Pa.

Юрко Барабаш пошукує брата своєї дружини **Семеренка Івана Юхимовича,** має жити у Сан Франціско. Писати: **Barabash Georgij,** Camp Gree No. 5 Land, Salzburg, Austria.

Анастазія Деревецька з села Молодич, пов. Ярослав, пошукує вуйка **Михайла Пікера.** Писати: **Derewetzka Anastasia,** 20 Av. Gammbetta, Savigsy sur Orge, S. et O, France.

Яків Берестянський пошукує тети **Антонини Ґураль.** Писати: **Berestiansky Jakiw,** DP. Camp Nr. 13-14, Hehern Kaserne, Salzburg, Austria.

Іван Лаба пошукує **Семка Сопрнку,** що виїхав до Америки в 1938 р. Писати: **Laba Iwan,** DP. Camp No. 13. Barak 3/2, Hehner Kaserne, Salzburg, Austria.

Олександер С. Бойко пошукує **Піндаса Павла,** з Катеринославщини. Писати **Boyko Alexander S.,** Ukrainian Barzk, Lefenfeld 21, Salzburg, Austria.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 23. січня 1946 року помер у 61. році життя

ВАСИЛЬ МАРКОВИЧ,

член Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94 У. Н. Союзу в Гемтремк, Міш.

Покійний родився в селі Чорноріки, пов. Коросно, Зах. Україна. До Союзу вступив 1917 року. Полишив у смутку жену Катерину, сина Григорія і дві дочки: Анну і Гелену, та чотири внуки.

Похорон відбувся 26. січня з дому жалоби при участи родини, членів Тов. ім. Маркіяна Шашкевича та знайомих, до церкви Непорочного Зачаття Діви Марії і на цвинтар Mt. Olivet. — В. Й. П.!

В. Крушельницький.

ДЯКОВЧИТЕЛЯ-ДИРІҐЕНТА

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА

пошукує ДЯКА, котрий учив би дітточу школу, хор, представлення і концерти. Посада до обняття сейчас, а платня згідно з умовою. Треба подати вік, стан і рекомендації до:
Very Rev. JOHN H. BOYKO,
4683 Larkins Ave., Detroit 10, Mich.

КАТЕДРАЛЬНА ПАРОХІЯ СВ. ВОЛОДИМИРА В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
— пошукує —
КВАЛІФІКОВАНОГО ДЯКОУЧИТЕЛЯ,
який може провадити хор, уряджувати концерти, представлення і т. п. Кандидат повинен бути обзнайомлений з богослуженнями в українській мові. Платня після умови. При зголошенню просимо подати вік, освіту і назву парохій чи організацій, в яких кандидат працював. 32,-
Зголошення слати на адресу:
ST. VLADIMIR'S UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
518 W. Berks St., Philadelphia 22, Pa.

ТАРЗАН, ч. 1330. Визволення.

Тепер мавпо-чоловік вийшов вузкими сходами на високу вежу.

І закричав високо піднесеним голосом так, щоб кожний міг почути його здалека:

„Той, хто називав себе великим білим паном, згинув! Всі ви, що були вього невільниками вийдіть на волю! Відтепер Тарзан буде вашим опікуном".